

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Viljelijäinfo

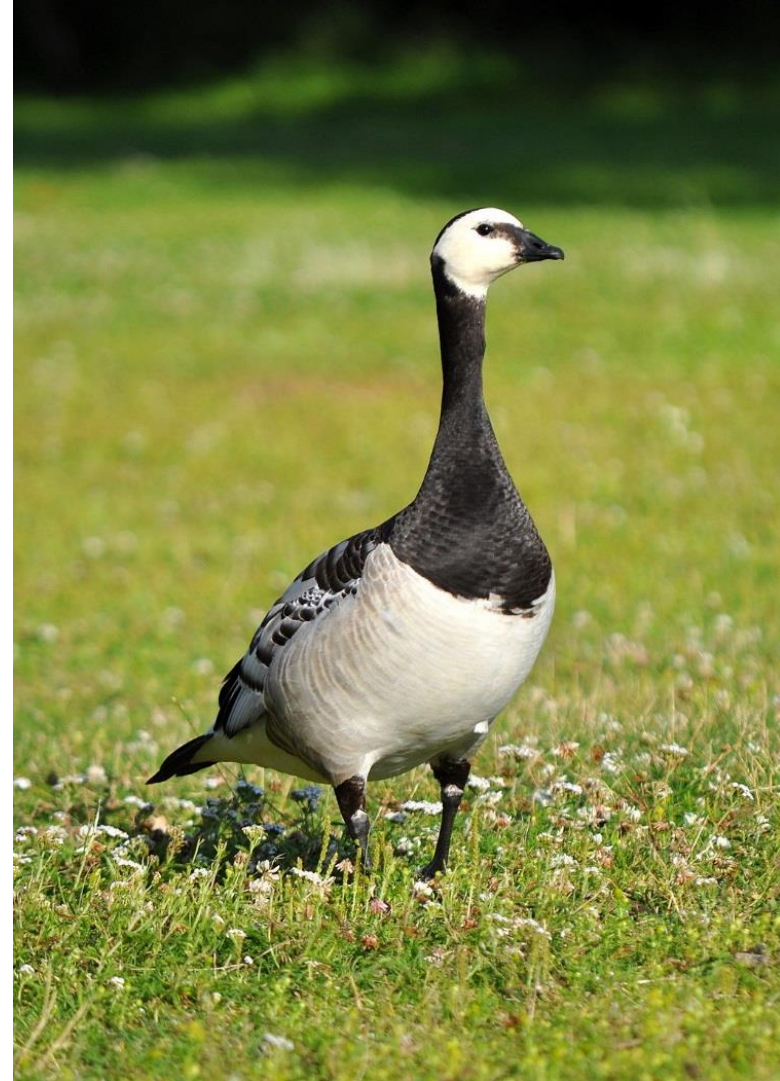
Joensuu 20.4.2022

Mika Pirinen
Lajivahinkokoordinaattori
POKELY
20.4.2022

Valkoposkihanhi

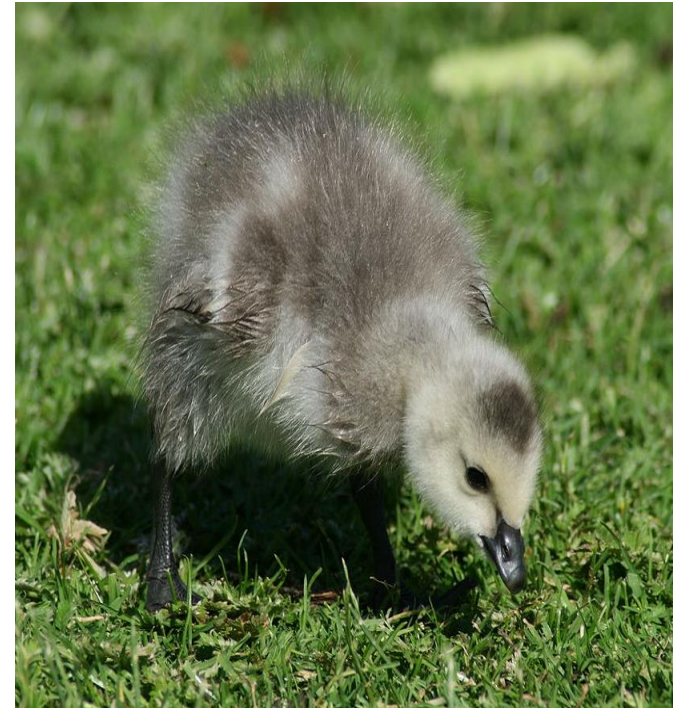
- Keskikokoinen hanhilaji
- paino 1500-3000g (1,7-3,6)
- siipiväli 120-142 cm (1,6)
- Voi elää lähes 30-vuotiaaksi

Valkoposkihanhen pesimäbiologiaa

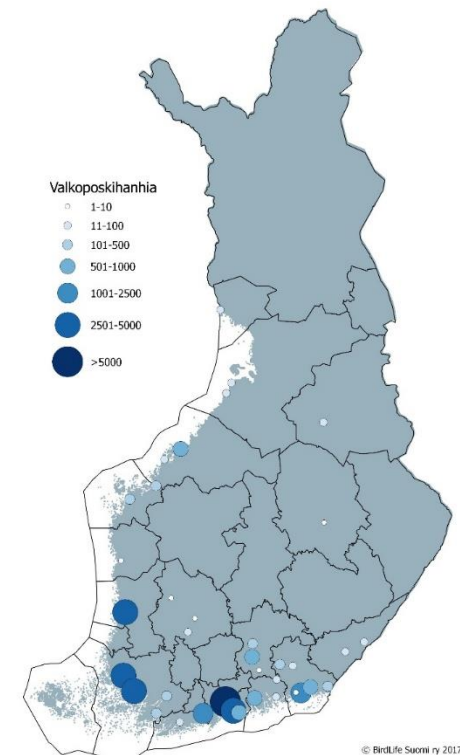
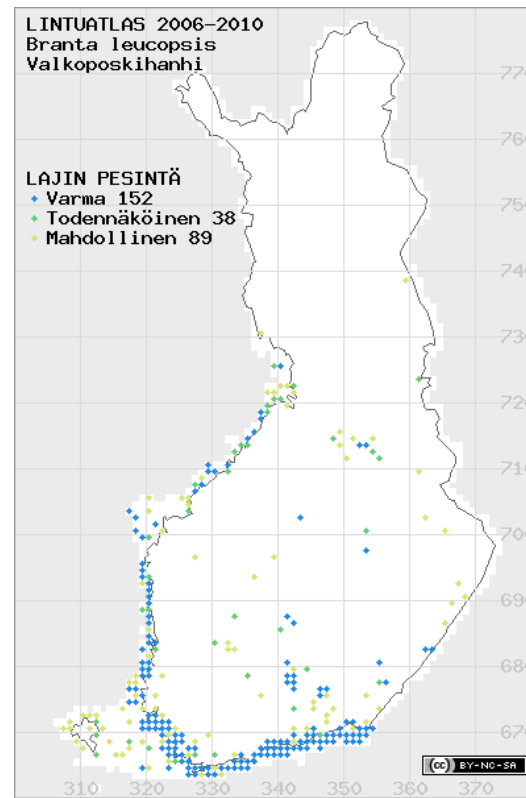
- Muodostavat elinikäisen parisiteen
- Pariutuvat talvehtimisalueillaan
- Ensipesintä yleensä noin 2 vuotiaana
- Tuottavimmillaan vasta 5–6 vuotiaana
- Pesii pienissä kolonioissa (20-60 paria)
- Munia 4-6
- Naaras hautoo 25 vrk
- Keskimääräinen poikuekoko
Suomessa 2,3 poikasta
- Poikaset lentokykkyisiä 7 vko:n iässä

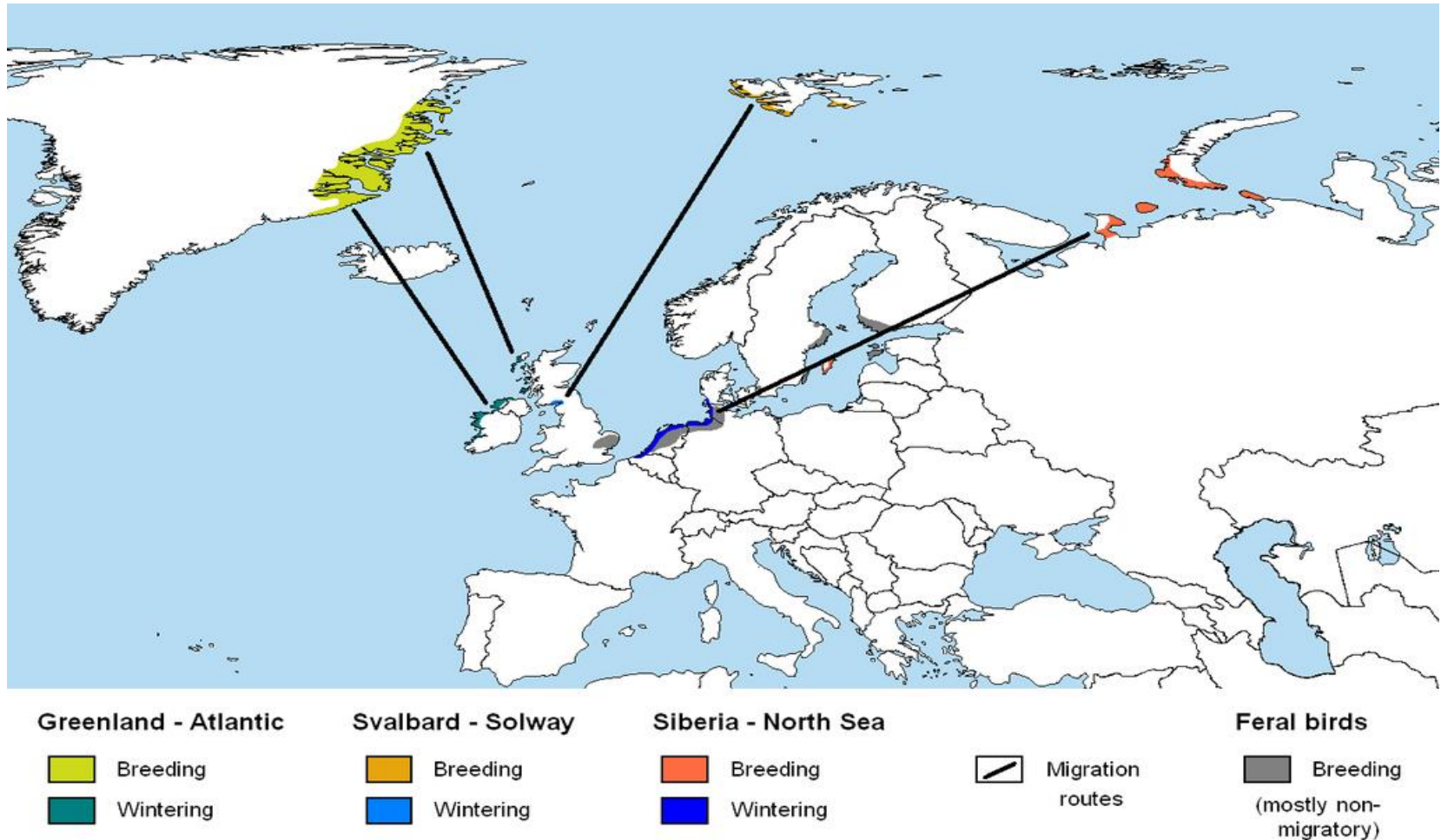
Valkoposkihanhen kannan koko

- Maailman kanta
 - Aikojen alussa 1-2 milj.
 - 1959: n. 20 000 yks.
 - 1995: n. 250 000 yks.
 - 2008: n.770 000 yks.
 - 2015: n.880 000 yks.
 - **2021 noin 1,4 milj. yks.**
- Suomen pesimäkanta n. 4000–5000 paria
- HUOM! Laji kuuluu Suomen läpi muuttavaan lajistoon (ei vieraslaji), ns. kaupunkihanhet istutettuja

Populaatiot ja niiden muuttoreitit

Metsästys

-valkoposkihanhen siirtäminen metsästyslain alle ongelmallista

-MMM ja YM eivät ole päässeet yhteisymmärrykseen

-EU:n komissio ei halua avata lintudirektiiviä

-korvausten loppuminen, edellyttäisi riistavahinkolain muuttamista

-karkotus ja tappaminen tapahtuu lähitulevaisuudessa luonnonsuojelulain poikkeusluvilla

-lintuinfluenssan vaikutus populaation kokoon?

Miksi valkopoiskihanhista tuli ongelma?

- Luontaisten ruokailu- ja levähdysalueiden (kosteikot) tuhoutuminen
- Valkopoiskihanhipopulaation voimakas kasvu (jopa 10%)
- (itä) Suomen sijainti muuttoreitillä, alueen nurmiin pohjautuva maatalous
- Venäjän (Aunuksen) maatalouden muutos
- Suomen ja EU:n lainsäädäntö

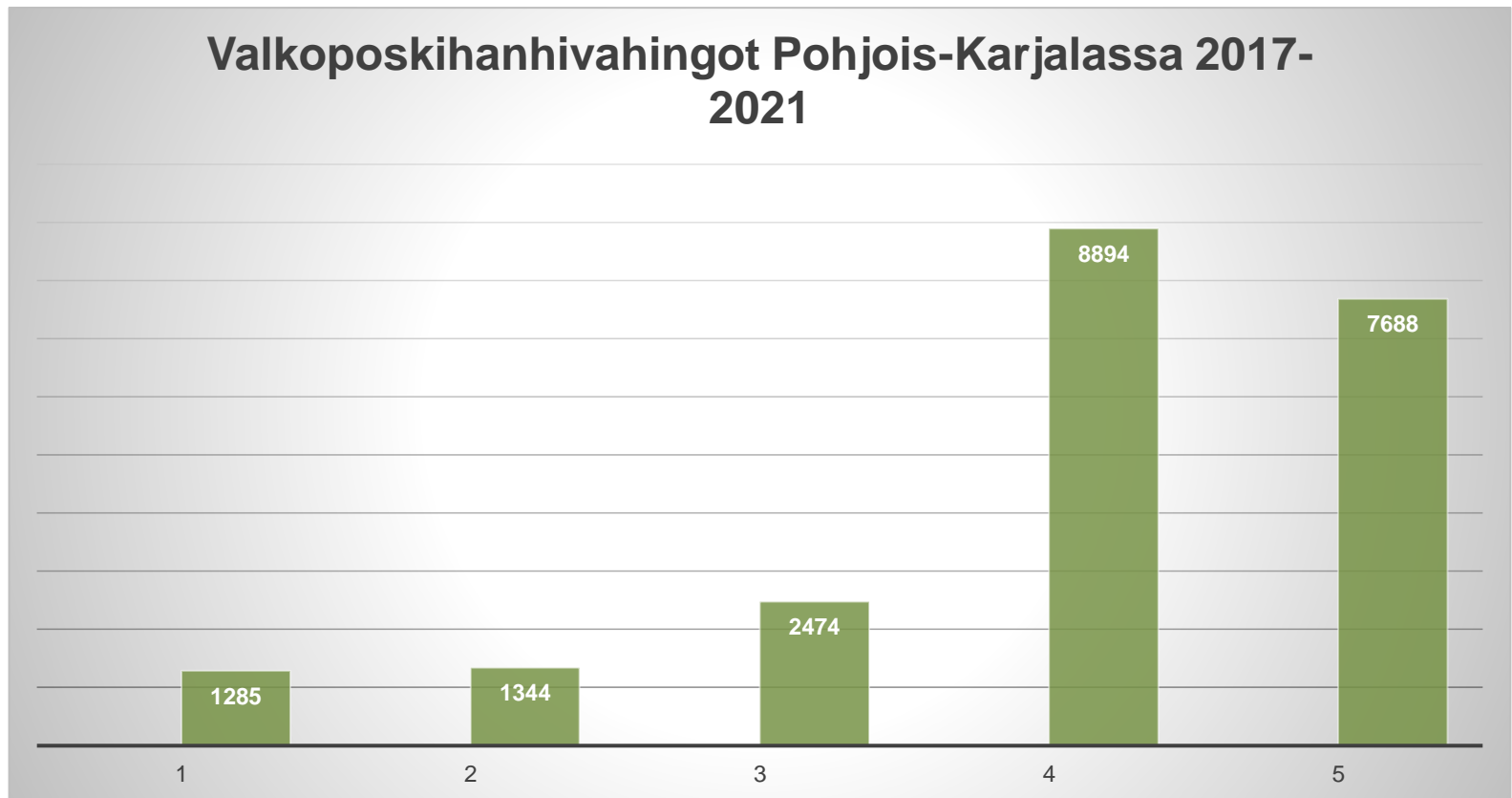

Vahinkojen vähentäminen

-MEIDÄN PITÄÄ PYRKIÄ VÄHENTÄMÄÄN VAHINKOJA
NIILLÄ KEINOILLA JOTKA TOSIASIALLISESTI
KÄYTETTÄVISSÄ

1. TÄRKEIDEN KOHTEIDEN SUOJAAMINEN (KARKOTUS,
TAPPAMISLUVAT)
2. VILJELYTAPOJEN JA LAJIKKEIDEN KEHITTÄMINEN
3. LINTUPELLOT (tuleva ohjelmakausi)
4. VAHINKOJEN KORVAAMINEN (uusi laki täytäntöön)

Nurmipeltoja Pohjois-Karjalassa noin 55 000 ha

Hanhipellot

- Luken hanhipeltotutkimus 2021-2022
- Kitee-Tohmajärvi 2021-2022
- Liperi 2022
- Riittävän laaja, laajat peltoaukeat
- nurmi
- Muuttoreitin varrella
- Vaatii toimiakseen aktiivista karkottamista

-Turun yliopiston GPS-seuranta

hanhipaimenet

-Keski-Karjalassa hanhipaimenet 2021-2022

-paikallinen metsästysseura ELY:n rahoituksella

-Liperiin suunniteltu hanhipaimentoimintaa 2022

Häirintä ja poikkeusluvut

- hanhien karkottaminen vaatii poikkeusluvan
- lupahakemus sähköisellä lomakkeella, luvan hinta 180€.
- poikkeuslupien käsittely keskitetty Varsinais-Suomen ELY-keskukseen.
- poikkeuslupien käsittely edelleen ruuhkautunut, kaikkia keväälle haettuja lupia ei ennätetä käsitellä

Vahinkojen korvaaminen – uusi RauLaKo-laki

- Tällä hetkellä vanha asetustasoinen YM:n määräys
- Uusi laki eduskunnassa 12/2021, laki annettiin 14.1.2022, vaatii EU komission notifiointin, voiman YM:n asetuksella 5-8/2022(?)
- viljelysvahingot, eläinvahingot, kalatalousvahingot ja porotalousvahingot.
- Vahinkojen ennaltaehkäisyyn tulossa **avustus**
- Viljelysvahingot korvataan Ruokaviraston normisato-/keskihintatietojen mukaisesti
- Uusinta- ja täydennyskylvöjen **työkustannukset**

Vahinkojen korvaaminen...

- Maaseutuviranomaisen lausunto
- Korvausten ja avustusten käsittely ELY-keskuksissa
-lisäresurssit Pohjois-Karjalan ja Kakkoi-Suomen ELY-keskuksille (2 htv)
-sähköisten haku- ja käsittelyjärjestelmien kehittäminen (työnalla)

Tulevan ohjelmakauden CAP-valmistelu ja lintupellot (alustavaa)

- Yhteisen maatalouspolitiikan kansallinen valmistelu seuraavalle rahoituskaudelle (CAP) käynnissä
- lintupellot tulossa mukaan CAPiin
- lintupeltoja voidaan perustaa ns. kohdentamisalueilla (kohdentamisalueet valmisteltu työryhmässä)
- kohdentamisalueet pääosin Itä- ja Kakkois-Suomessa
- viljelijä voi ilmoittaa alueen lintupelloksi, peltoa tulee hoitaa normaalien viljelykäytäntöjen mukaisesti, lintuja ei saa karkottaa.

tulevan ohjelmakauden CAP-valmistelu ja lintupellot (alustavaa)...

- mikäli linnut aiheuttavat tuhoa maksetaan 600€/ha korvaus
- sato voidaan korjata lintujen lähdettyä tai mikäli vahinkoja ei ole syntynyt (tällöin ei makseta erikseen lintupeltokorvausta).
- lintupeltoihin varattu ohjelmakauden alussa 3 milj. euroa/vuosi, tuki kasvaa ohjelmakauden loppuun 5 miljoonan euroon/vuosi (3000-5000 ha).
- todennäköisesti lintupeltoja voidaan perustaa kevästä 2023 alkaen

Kevään 2022 hanhimuuttoa varautuminen

-muuton seuranta

- satelliittihanhet (noin 100 kpl)

-hanhipaimenet

- hanhipaimentoiminta jatkuu Keski-Karjalassa vuoden 2021 mallin mukaisesti. Rahoitus saatu, kilpailutuksessa.

- hanhipaimentoiminta käynnistetään Liperissä Liperin kunnan, MTK:n ja maakuntaliiton rahoituksella.

-hanhipellot

- uusia hanhipeltoja pyritään perustamaan jo vuonna 2022, valmistaudutaan tulevaan ohjelmakauteen.

Kevään 2022 hanhimuuttoon varautuminen...

-autonomiset dronet

-autonomista dronejärjestelmää testaan kevään 2022 aikana Tohmajärvellä.

-Luken tutkimus

-Luken tutkimus jatkuu Keski-Karjalassa 2022.

-lintuinfluenssa ja siihen varautuminen

-tilannetta seurataan

-vastuu Ruokavirastolla

Kevään 2022 hanhimuuttoon varautuminen...

-vahinkojen ilmoittaminen sähköisesti portaaliin

-vahinkojen arvioiminen MSV

-korvaushakemukset

-jatkuva haku

-jatkuva korvaushakemusten käsittely

-RauLaKo asetuksen tullessa voimaan -> sovelletaan uutta lakia

-sähköinen järjestelmä syksyllä 2022

hanhiongelman ratkaisu

- Ei ole yhtä ratkaisumallia (lintujen tappaminen)
- Vaatii kakkien osapuolten (viranomaiset, viljelijät, neuvonta- ja tutkimusorganisaatiot, ...) yhteistyötä
- Kannan koon pienentäminen
- Toimiva poikkeuslupajärjestelmä
- Lintupellot
- Toimiva vahinkojen korvausjärjestelmä
- Uudet lajikkeet ja viljelytekniikat